

Vážené kolegyně a kolegové, milí čtenáři
Klinické farmakologie a farmacie,

mám možnost několika slovy komentovat v úvodu obsah tohoto čísla, které redakce Klinické farmakologie a farmacie věnovala imunosupresivní a biologické léčbě autoimunitních onemocnění, a to zejména s ohledem na nežádoucí účinky těchto léků. Uvedená problematika je zpracována z pohledu revmatologie, dermatologie a neurologie a články pocházejí z předních pracovišť dlouholetými zkušenostmi s terapií a zapojením do registrů BL. Biologická a cílená léčba přinesla opravdovou revoluci do léčby revmatoidní artritidy, spondyloartritid, systémového lupus erythematoses a dalších revmatologických onemocnění a podobně i do léčby dalších autoimunit, jako psoriázy a roztroušené sklerózy. Časné nasazení vysoce účinné biologické nebo cílené choroby-modifikující terapie zásadně proměnilo prognózu pacientů a umožnilo efektivní potlačení zánětlivé aktivity a zpomalení progresu onemocnění. Biologická a cílená syntetická terapie však není prostá rizik. Spektrum a charakter nežádoucích

účinků se v mnoha ohledech liší od tradičních imunosupresiv a vyžadují specifický přístup v rámci monitorace a komplexní strategie léčby. Nejčastějšími nežádoucími účinky napříč třídami zůstávají infekce, zejména horních cest dýchacích, kandidózy a herpes zoster. Závažné infekce, malignity a kardiovaskulární komplikace se vyskytují vzácně, zejména u starších pacientů a osob s komorbiditami. Znalost potenciálních nežádoucích účinků a jejich včasná identifikace a řešení představují základní předpoklad úspěšné, bezpečné a dlouhodobě udržitelné biologické léčby v klinické praxi. Autoři jednotlivých textů komplexně hodnotí bezpečnost aktuálně dostupných terapií, shrnují hlavní bezpečnostní rizika spojená s jednotlivými přípravky, možnosti jejich prevence, včetně vakcinace.

Biologická léčba uvedených onemocnění je v ČR soustředěna do Center pro biologickou léčbu a sledována v klinické praxi formou zadávání dat do registrů BL – například registr ATTRA spravuje Česká revmatologická společnost ČSL JEP, Česká dermatovenerologická společnost ČSL JEP spravuje registr pacientů s lupénkou – BIOREP).

Data z reálné praxe představují nejen zdroj informací o účinnosti terapie, perzistenci na léčbě, ale zejména možnost zhodnotit bezpečnost biologické a cílené léčby v dlouhodobém kontextu. Nepřehlédnutelným zdrojem dat ze všech odborných RS center je registr ReMUS, který spravuje a provozuje nadační fond IMPULS a který od r. 2024 zajišťuje systematický sběr bezpečnostních dat.

Co říci na závěr? Biologické a cílené terapie významně měnily a mění terapeutické postupy v léčbě autoimunitních onemocnění. Nejsou prostory nežádoucích účinků, ale jak poznamenává autorka jednoho z předkládaných textů, paní doktorka Dominika Šťastná, „Primum non nocere“ dnes neznámá léčbu omezovat, ale aktivně a individualizovaně řídit rizika v kontextu moderní imunologické péče.

Přeji Vám zajímavé čtení a také krásné letní dny.

MUDr. David Suchý, Ph.D.

Primář Oddělení klinické farmakologie
Fakultní nemocnice v Plzni

KLINICKÁ FARMAKOLOGIE A FARMACIE ROČNÍK 39, 2025, ČÍSLO 2

TIRÁŽ

Šéfredaktor: doc. MUDr. Karel Urbánek, Ph.D.

Zástupkyně šéfredaktora: PharmDr. Jitka Rychlíčková, Ph.D.

Redakční rada: prof. RNDr. Pavel Anzenbacher, DrSc., Olomouc, doc. MUDr. Regina Demlová, Ph.D., Brno, PharmDr. Daniela Fialová, Ph.D., Praha, prof. MUDr. Milan Grundmann, CSc., Ostrava, MUDr. Helena Glasová, Ph.D., Bratislava, doc. MUDr. Marián Hajdúch, Ph.D., Olomouc, doc. Ing. Jaroslav Chládek, Ph.D., Hradec Králové, doc. MUDr. Ivana Kacířová, Ph.D., Ostrava, prof. MUDr. Milan Kolář, Ph.D., Olomouc, prof. MUDr. Jan Krejssek, CSc., Hradec Králové, prof. MUDr. Milan Křiška, DrSc., Bratislava, prof. MUDr. Vladimír Mihál, CSc., Olomouc, prof. Momir Mikov, MD, Ph.D., Novi Sad, prof. MUDr. Jaroslav Opavský, CSc., Olomouc, MUDr. David Suchý, Ph.D., Plzeň, doc. MUDr. Karel Urbánek, Ph.D., Olomouc, doc. MUDr. Jitka Patočková, Ph.D., Praha, prof. MUDr. Martin Wawruch, Ph.D., Bratislava, PharmDr. Jitka Rychlíčková, Ph.D., Brno

Poradní sbor: prof. MUDr. Jan Filipovský, CSc., Plzeň, prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., Bratislava, doc. MUDr. Ladislav Hess, DrSc., Praha, doc. MUDr. Jiří Hovorka, CSc., Praha, prof. MUDr. Jaroslav Jezdinský, CSc., Olomouc, PharmDr. Blanka Kořistková, Ph.D., Ostrava, doc. RNDr. Jozef Kolář, CSc., Brno, doc. MUDr. Karel Němeček, CSc., Praha, doc. MUDr. Zoltán Paluch, Ph.D., MBA, Praha, doc. MUDr. Petr Petr, Ph.D., České Budějovice, doc. MUDr. Jan Příborský, CSc., Praha, doc. MUDr. Jarmila Rulcová, CSc., Brno, MUDr. Jan Strojil, Ph.D., Praha, MUDr. Klára Soboňová, Ph.D., Nové Zámky, MUDr. Josef Šedivý, CSc., Praha, prof. MUDr. Jan Švihovec, DrSc., Praha, prof. MUDr. Tomáš Trnovec, DrSc., Bratislava, prof. MUDr. Jiří Vítovec, CSc., Brno, prof. RNDr. Jiří Vlček, CSc., Hradec Králové, prof. MUDr. Pavel Weber, CSc., Brno

Vydavatel:

SOLEN, s.r.o., Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc, IČ 25553933

Adresa redakce:

SOLEN, s.r.o., Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc
tel: 582 397 407, fax: 582 396 099, www.solen.cz

Redaktorka:

Mgr. Hedvika Šlanhofová, slanhofova@solen.cz
tel.: +420 778 437 996

Grafická úprava a sazba:

DTP SOLEN, Aneta Děrešová

Obchodní oddělení:

Ing. Lenka Mihulková, mihulkova@solen.cz,
Charlese de Gaulla 3, 160 00 Praha 6, tel.: +420 734 567 854

Citační zkratka:

Klin. farmakol. farm.

Registrace MK ČR pod číslem E 7223

ISSN 1803-5353 (online)

Časopis je indexován v:

Embase, Scopus, Bibliographia Medica Českoslovac.
Články prochází dvojitou recenzí.

Vydavatel nese odpovědnost za údaje a názory autorů jednotlivých článků či inzerátů. Reprodukce obsahu je povolena pouze s přímým souhlasem redakce.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvků krátit či stylisticky upravovat. Na otištění rukopisu není právní nárok.

